

Nepodpisani se dopisi ne ti- skaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po obič- nom cijeniku po dogovoru. Isto tako je sa prilozima. Novci se šalju poštaracom naputnicom (svježno postale) na admini- straciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvata napiso: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasie malo stvari, a nealoga sve pokrvari.“ Nar. pol.

Izlazi svakog četvrtka na cie- lnom arku, osim 2. februara, 6. aprila, 11. maja, 1. junija, 29. junija, 2. nov. i 28. dec. Netiskani dopisi se nevrataju.

Nebiljegovani listovi se ne- primaju. Predplata a poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 2 za pol godine. Izvan care- vine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nč. Uredništvo nalazi se u ulici Farneto broj 14.

Odgovorni urednik i izdavalac Mate Mandić.

Tiskara konokreija lista „Edinost“ ulica Carinija br. 12 u Trstu.

Iz Beča.

24. jehara 1899.

O sjednicah zastupničke kuće malo je što pisati. Poslije što Vam pisah, bile su dvie sjednice, jedna prošli četvrtak, druga danas, a sledieća je urečena za petak. U obih sjednicah čitale su se molbe, predlozi, interpelacije, od rieči do rieči. Čitale su se tiho, nitko jih skoro nije slušao. Obstrukcionisti su samo pazili na to, da se sve pročita. Onda su predložili poimenično glasovanje kod kakve prošnje. To se je obavilo. Ušlo se je tim do tri ure, i dan- nas se poslije takova «posla» zaključilo sjednicu.

To je prava tih obstrukcija, koja ubija duh i ozlovoljuje svakoga pošteno mislećega, i proti kojoj se redovitim pu- tem, po obstojećem poslovnom redu, nemože ništa, a koj red se i opet nemože promje- niti radi obstrukcije.

Svatko uviđa, da se tako nemože dalje, knošto su to pametni već davno uvidjeli. Zastupnička kuća dala je tečajem dviju godina dokaza, da nije za rad, i čim se je taj dokaz pružio, moralo se je mi- sliti kako da se iz toga izjadje.

Taj »kako« zagonetka je, o kojoj misle razni, da bi se razno riešiti morala. Njeki drže, da bi se imali Niemci i Česi nego- diti, pak da bi onda sve lahko išlo. To sami Niemci najčešće zagovaraju u nekajih svojih novinah. Pače Niemci raznih stranaka, da se dogovaraju o tom, što bi metnuli za uvjete nagode ili izmirbe. Nego to su samo rieči, rieči zavodljive, lieumjerske. Htjeli bi se pokazati tobož pomirljivi, a koliko se znade, metnuli će takove uvjete, da jih nebiude moguće, pri- mti. Oni su onakvi, kakvi su naši Talijani doli. Oni jedni i drugi hoće mir, al tako, da oni vladaju, da vlada njihov je- zik, da se tobož na njihovu škodu ne- da ni škole, ni jezika u urede drugoga, osim njihovoga. Oni jedni i drugi hoće mir, al tako, da budu oni gospodari a drugi ubi- rovi, ili najmanje odvisni od njihove milosti. Na takav mir dakako nemožu pristati ni Hrvati ni drugi Slaveni. Oni

nezahtejavaju za se više nego li imadu Niemci, pa čak i Talijani. Al hoće, šta imadu onoliko, koliko imadu; oni; hoće, da dobiju ono, što jih po pravu, po zakoni- h, po njihovoj znamenitosti ide. Za sluš- čaj nagodjenja imala bi zastupnička kuća ostati na okupu. Al taj slačnj drža i manje naivni nemogućim.

Velika većina misli, da bi se care- vinskog vieće imalo već odročiti, bud za- tvoriti, a ima jih takodjer, koji misle, da bi se imalo raspustiti. Svakako je obe- čano mnenje, da neče dugoo na okupu biti. Još jedan, dva. Odnosaji u drugoj polo- vici monarhije uplivali će više manje na to. Čim bi se tako stvari uredile, bi se ovdlje obustavilo djelovanje carevinskoga vieća, da pak vlada prevede njeko nužno stvari na temelju § 14. To bi bila imenito dozvola za novačenje, knješje produljenje nagode, u koliko već nije privremeno produljena.

Za obustave poslovanja car. vieća imala bi vlada poduzeti shodna, da se omogući djelovanje zastupničke kuće u buduće. Njeki misle, da bi se to moglo postići oktroiranjem (nametnutjem) promjene poslovanja, i to mođu § 14. To bi bila dosta slabna mjera. Iz mirne obstrukcije na- stala bi bučna i silovita.

Drugi misle, da bi se imalo vratiti na sustav zastupničke kuće kako bijaše prije 1873., to jest; da se hiraju zastupnici na carevinskog vieće u zemaljskih saborih. U tom slučaju, da bi trebalo promjeniti iz- borne redove tako, da bi pojedino narod- nosti pojedinih zemalja bile pravedno zastupane.

To bi već bio radikalniji ljek. Mnogi su i opet, koji ni taj ljek ne drže dostat- nim za izlječenje rana naroda i monarhije. Za jedni pravi ljek drže to, da se sieto zemljište monarhije razdijeli u državopravne narodnostne skupine, kojih bi bilo pet. Tu misao imali su njeki državnici prije više od 30 godina, i sad se možda više pojavljuje nego li se ikad od onih do danas. Ovu misao bio je uništio dualizam, a sad, kad se ovaj klima, i krpa, i ljepi, pojavljuje se ona misao i opet.

beznice, vina ni ženite, jer to znači mladež u zlu poučavati.

Prije neg drugo rečem, nek ovi po- miste i postavte sebi pitanje: da 1' sedjeca slablaznjuju, kada čuju doma, dapače i s oltara, da se ovaj žen, onu udaju; i kad čuju: imadu se rado, ljube se; i kad čuju, da je ova li ona porodila sina li kćerku? Da 1' se mladež slablaznjuje, kad vidi doma svoga oca sa gostovima piti pametno pjevajući pristojnu naputnicu, naputinicu, nazbavien? Nek svaki sudi po sebi, pa zadržalno će uvidjeti, da sve ono nesablaz- njanje mladež, jer sve to drži naravnim i potrebnim; al samo valja nam se čuvati pretjeranosti i prekomjernosti.

Moram naglasiti, da daleko budi od nas pomisao, sve i svašta govoriti medj djeecom, a najmanje pak to u pučkoj školi. Ne valja govoriti, još manje sve i svašta činiti, jer na djeću djeluju skoro izključivo izgledi.

Kad bi pjesma opisivala ljubav spolnu, ljubavne zgrade i nezone, nziavila pi- jnješevanje, tača takvu pjesmu bismo za- bacili, jer je to nepristojno, nemoralno i vodi u napast i grieh. U trećoj čitanci za obće pučke škole Dalmacije (rabi se i kod nas u Istri) uvrštena je narodna pjesma «Brada i sestraz», gdje se pripovieda, da je majka odhranila devet mlilh sina i deset u kćerac jedinicu, koju su prosili mnogi prosoci. U pjesmi «Oznajna i smrt za rodom» — tako uvrštenoj — čita se, da nije dopustio Dragić svojoj pre- piepu Nizi ići u pohod svomu rodu, dok mu ne rodi devet sinova i devet dje- vojaka i dok ove ne žen i ne uda. Ja ču-

Prošloga tjedna imno je izvršujući od- bor desnice sjedinio sa ministrom-predsjed- nikom Thunom. Pogovor trajao je skoro 4 ure. Do šta odlučna nije došlo. I sam po sve kratki komunikio kaže, da se nije stvorilo nikakvih zaključaka. Predsjednik izvršujućega odbora, da će izvjestiti o tom pogovoru u parlamentarnoj komisiji desnice, al se napokon neče saznati ništa stalno, ništa odlučna, ništa pozitivna, jer takova šta nitko nezna.

Službeni list vlade donio je prošloga tjedna članak u priloz brvatskoj gimnaziji u Pazinu. Rekaio je povod članku. Naveo je podatke, kojimi se opravdava ustrojenje brvatske gimnazije u Istri, to, da se tu gimnaziju ustroji u Pazinu. Taj članak u službenom listu smatra se kao dokaz, da vlada stoji čvrsto kod svoje nakane, da se ustroji toli potrebit učevni zavod, i to u Pazinu, kao sredistu pokrajine. (Vidi taj članak u previdu na drugom mjestu. Op. ured.)

Uzorno gospodarstvo!

Kaštelir, 20. jehara 1899.

Teško bi se našlo u Istri puka, kao što su naši Kaštelirci, da ništa ne mare kako se upravlja sa obćinskim imanjem, i da nitko ne pita ni za račun ni za kra- čune. — U vrijeme izbora tri u Vižnadu deseterica glasnih neimaven, da se Judinim novcem načeriti i nalođu. — Ovi izaberu župnika i zastupnike. Imućnija stranka, tako zvanii borji kneti, niti se ne maknu u vrijeme izbora, kao da to nije njihov posio. Kada pako vide, da je izabran župnik njihov ljudi protivnik, tača su im puna usta vike i buke, kletve i prokljanja, i svi čuju: Nećemo takovoga župnika, mi ga nismo izabrali, mi nismo bili kod izbora: — mi ćemo proteštati, mi ćemo rekuriti! — Umirite se ljudi božji! Vi neimate prava se tužiti ni jadikovati, jer ste va- šom neslogom kod izbora dali neprijatelj- ju prtu, da vas šila, i verige, da vas veže. Vi ste u velikoj većini ostali kod kuće, pa

kako ste sužnji velike manjine, opetujte skrušeno poznate rieči: Moj grieh, moj prevrliki grieh!

Kaštelir ima mnogo godina poznatoga šjor Mekiša (Mekiša) za župana, a zastup- nice četiri pripreste glave, koje moraju sve odobriti što šjor Mekiš učini. Jao si ga onomu, koji bi se suprotivio! Budući da kod nas vlada strast a ne razum, zato ide uprava svake godine od slaboga na gore. Novoga se ništa ne čini, kasa je prazna, a obćina je dugom naprečna, ka- i sve druge obće, kojimi žarenajzi uprav- ljaju. Da se o toj žalostnoj istini svi ne- marni Kaštelirci osvjedoče, stavljamo u jav- nost proračun za tekuću godinu, zaključen na sjednici u Vižnadi dne 30. novembra prošle godine. — Evo vam Kaštelirci crno na bielom:

Trošak za godinu 1899.

- 1. Manjak ili dug 1.599 for.
- 2. Za obćinske zastupnike . . . 16 -
- 3. Za činovnike (?) i slugo . . . 50 -
- 4. Za kancelariju 12 -
- 5. Porez na obćinsko imanje 260 -
- 6. Drugi upravni troškovi 5 -
- 7. Sudbeni troškovi 15 -
- 8. Za siromaha 40 -
- 9. Za groblje 2.300 -
- 10. Živežni trošak (annouariz) 1 -
- 11. Za javnu sigurnost 6 -
- 12. Za poljskoga stražara 60 -
- 13. Za povećanje crkve 300 -
- 14. Za oružnike 40 -
- 15. Za javne svečanosti 3 -
- 16. Za povećanje i uzdržavanje obć. imanja 100 -
- 17. Ukupni troškovi sa Viži- udom 500 -
- 18. Zakladni troškovi 25 -
- 19. Glavnica za kapitaliziranje (Baština pok. Pelhana) 900 -
- 20. Nepredviđeni troškovi 1.600 -

Dohodak za godinu 1899.

- 1. Predviđeni preostatak od prošle godine for. 8.
- 2. Namet na porez (adicijonal)

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje.)
IV.

Da ne duljim, prestat ću nizati naše najpopularnije umjetne pjesme, kojih ima liepi broj — hvala Bogu. Zlo je samo, da veći dio naših umjetnih pjesama jesu težke i pretkeže, a da ih mogle u narod. Ovaj prigovor čiti ćete od Hrvata i Nehrvara. U tomu uprav moramo nazrievati donekle razlog, što je stalo brvatsko pjevanje si- rom domovine Hrvata jenjati, pudati. I naravno je to. Došla su nova vremena, nove potrebe, nove želje, al treba stoga Hrvatu podati i novih pjesama, i to takovih, kao da jih je narod sam izpjevao.

Francuzi, Niemci i Talijanci prošla je ona doba, djetinska i nevina, kad bi kopač, orač i pastir izhitrio pjesmu i napjev pa je nosioći ju u svojih grudih kao svetinju prelazila od jednog koljena do drugog vjerno i sa strahopoštivanjem. Naobrazilo bo moderna ubijah pučki poet. I brvatski puk je prestao pjevati, bolje, graditi pjesme, ili će domla prestati. Reč je s toga, da mu njegovi vjerni sinovi, učeni ljudi i na- dahnuti pjesnici daju u pjesni ono, što mu treba i što želi; ovi treba, da nadu- mještaju pučke pjesnike i pjeve.

Napjevi pjesmama, što prije spomenutih, nisu težki, jer u sebi imadu puno narod- noga, pa će ih za to i djeća rado pjevati i naučiti će ih malim trudom. Prigovoriti će mi se: Al čovječje, ne valja ti u školi spominjati ljubavi ni lju-

bi i pjevam s djeecom ove pjesme, a om- licem nit ičim ne pokazuju zabunu; tu su naime izrazi, koje sve duce čuje i koji je se čine naravnii. — Ovo napomenuh, da se razumijemo.

Škola dakle nek ne zazire od ovako- vih nevinih naših pjesama, koje prije spomenuh i koje su već prodrle u srednje slojeve pučanstva kao poprimljive, al koje valja, da učitelj bud u školi bud izvan nje nastoji razširiti i unesti u kmetsku ko- libu. Škola i učitelj — kako već rekoh — mora podati mladeži za budućnost zalihu pjesama, koje će pjevati kao mladić i muž i otac.

Spomenuh napjev pjesme «Ljubez- nice moja mila, s Bogom, s Bo- gom ostaj ti.» Al i pjesma — rieči — možeš pjevati s učenicii, zamienivši rieč «ljubeznice» sa onom «domovina», pa eto ti krasna napjeva i divnih rieči.

Napjev u pjesmi: «Još Hrvatska ni j' propala» možeš uvesti u školu; ta pjesma ne ruši mejaše naše monarhije, a mi smo Hrvati. Nu budućoj je tekst predug, a napjev vrlo naobrazovan za prvu, drugu i treću školsku godinu, jer se jedino izmjenjuju terce, možeš stoga napjevu podmetnuti pjesmu «Gdje pi- čievče miloglasnici» utisnuta u Fran- ković-ovoju «Podnetnici».

Spomenuh sam melodiju pjesme: «Lijepo ti je rano uraniti.» Možeš toli krasnom napjevu podmetnuti drugi tekst; no ja ne bi zamienio, nego jed- ino rieči: «Grjehota je djevojk u ljubiti, — Obljubiti pak ju ostu- viti. — Jer su težke djevojačke

kletve», promienio bili i pjevao: Grijehota je majku uvriediti. — Uvriediti pak ju ostaviti. — Jer su težke svoje majke kletve . . . itd. Daljni tekst posvema je ne- vin. Hoćeš li poučuju pjesme za mladež?

Napjevu pjesme «U Bugarskoj krv se lije» slobodno ti podmetnuti pjesmu «Oj čovječje pravednice.», što je uvrštena u spomenutoj trećoj čitanci.

«Budila majka Jakova», možeš uzeti napjev i rieči: ne ču li, pjevaj: «Kazala majka Katič.»

Kastavskom pjevanju: «Pod pou- estrom bela murva», podmetni tekst «Navrli neba sunce sjalo» (Treća čitanka) što krasno pristaje melodiji.

Mogao bi dalje ovim korakom, al eie- nim, da to baš nije nužno. Poznavajući u sreć i dušu naše učitelje, osvjedočen sam, da će znati zaista i umjeti više od ovdlje rečena postaviti u praksu. Nek sude i promišljaju, a u pomoć nek pozovu one, koji su po zakonu pomoći dužni i sve svjestično rodoljublje.

Zgodno čini mi se umah ovdlje još nešto spomenuti. Mislim reči, da je učitelje uslobodno u školi izvan škole naučiti mladež svaki napjev, al to se ne može ka- zati o pjesmi «Ču željban, da se i dotična pjesma razširi uz melodiju, nek nastoji, da mladež dobije u ruke — rečimo — «Hrvatsku Pjesmaricu» i koju drugu sbirku medj tolikimi našimi. Ne bi smjelo biti našeg trgovača na selu a da ne prodaje naše pjesmarice i drugu koju korisnu knjigu, kao «Danica.» Dok do toga ne dođemo, naš napredak bit će pre-

od 25% za pokrivenje obične troškove. 3. Namet na porez (adijional) od 52% za izplaćiti kamate (interese) i dug od 13 tisuća forinti kod poroške banke u devetnaest godina i pol. 4. Namet na meso i vino od 100% Na hekt. bira for. 1.70 — na spirite 1. vrsti for. 10.02 po hekt. — a na one II. vrsti for. 6.68

Na ovaj proračun mora se opaziti sljedeće:

Na prvom mjestu stavljen je dug od 1599 for. Što se je za tu ljepu svotu kupilo ili obično koristilo, nemade nijedan Kaštelinc; — dug ostoji i «škarpa groša» mora ga platiti.

Za porez na obično imanje stavljeni je 260 for., a za stražaru istoga imanja 60 for. Obično imanje, na koje se plaća 260 for., vrijedi svakako stotinuća forinti, i morale bi nositi svake godine ljepi dohodak. U dohodku pak nevidimo niti novčića koristi od onog velikog imanja; — dupaće imati će za ovu godinu manjka od 320 for., jer će se adiijonali morati platiti porez i stražaru. Naši stari upravitelji ili župani primali su ljepih novaca za pasu, za kolec, za drva, za lov — a bilo je i drugih dohodaka, kao za plavove, globe itd. Onimi dohodci sazidali su župni stan (faroz), zvonik, kupili zvonove i načimili groblje, i to sve u malo godina. Štor Mekis, koji upravlja istim imanjem preko deset godina, može se pohvaliti, što mu služi na čast (?) da je običnu zadužbu za 1599 for. i ništa dobra i ljepa učinio. Štor Mekisevo imanje ne vrijedi 30 tisuća forinti, a dohodkom on živi ipak gipsoški; — a obično imanje od 100 tisuća vrijednosti, imati će ove godine gubitak od 320 for.! Takovomu upravitelju treba klobuk skinitu i do orno mo se zemlje pokloniti; a svi župani i upravitelji morali bi doći ovamo u školu, da se nauče ovakovomu gospodarstvu.

Za povećanje groblja opredjeljena je svota od 2300 for. Ako bi se povećalo groblje za onoliko, koliko je staroga, bilo bi dosta prostora; i za to trebalo bi 300 četv. metara zida. Računajući tri furinate metar zida, bio bi trošak od 900 for. Računajući k tomu 100 for. za popraviti kućicu, bio bi ukupni trošak tisuću forinti. Štor Mekis hoće sijnostno na groblju: jedan ljepu kućicu, što ju neima. Porez glavni tobož, — ni Pula, najveći grad Istre, — se je opredjelila svota od 2300 for.

Za ustanovljena svota od deset forinti; — a na dražbi isti će za koju stot — manje. Štor Mekis je stavio jednu tisuću forinti više — jer novaca ne smije manjkati makar stradali svi Kaštelinci.

Zajednički troškovi sa Vižinadom iznose 500 for. Ova ljepa svota nebi se Vižinadi plaćala kad bi Kaštelinci bili složni i zadobili svoju upravu (administraciju). — Plati nesložni puče

Od pok. župnika Pelhana baštinih je obćina 900 i nekoliko još forinti. Ovi su stavljeni u trošak; a po našem mišljenju morali su biti i u dohodku, i tim bilo bi izravnanu; a kamate (interese) nu glavnicu od 900 for. u iznosu od 40 f. opredjeljeni za siromaha, moralo bi se staviti u dohodak, pak u trošak, i tim bio bi račun jasan.

polagan. Na rad dakle učitelj, i a vi rodoljubni trgovci naši — na rad!

Navesti ću još jednu vrst pjevanja u pjesama, što s oka valja da ne smetnemo. U «Drugoj Čitanici» za naše pučke škole izvršena je narodna pjesma «Razbolje se Kraljeviću Marko» — «Zareče se Ulazane bane.» — U Trećoj imade ih još više: «Kosovka djevojka» — «Djevojka i sunce» — «Marko Kraljević vilar» — «Braća i sestra» — «Sestre bez brata» — «Kaćiče: «Turci pod Bečom» — «S mart bana Berislavica.» Jesi li kada čuo pjevati Dalmatinea ili Bošnjaka ove i ovim rodne pjesme u pučkim desetereima? Ta Kaćič razprostranjen je širom naše hrvatske domovine! Ja sam ga slušao tanko glasovito pjevati, praćeti; ovo pjevanje gušlama. Nikada pako nisam čuo govoriti, citirati pjesmu ove vrsti. Čuo si ga dakle stalno i ti; možda i doma čuo si takovo pjevanje. Poznaš li ga, i ti idi i sjedni do harmonijama ili glasovica, ili uzmi u ruke gusle ili tamburu, kušaj svirati ili udarati, daj melodiju postaviti u budi koji dur ili mol, pa onda po ovome pjevaj u školi sa djecom ove narodne pjesme u šitankah izvršene. Da mi se koji ne namije! Ja ovi stvar najozbiljnije shvaćam, jer i ozbiljne slušaju.

(Dalje sledi.)

Na svršetku stavljena je svota od 1600 forinti za nepredviđene troškove. Svakomu Kaštelincu morala bi se koža naježi vidi u ogromnu svotu za nepredviđene troškove. Toliko no jetroki u svu svrhu jedan gradnja, a kam i selajce od jedanaest stotina duša. Zli jezici govore, da će se tim «Legi» podpomagati. Viditi ćemo račune na svršetku godina! Ako se nebi suvišnih troškova činilo, pristedio bi se kod gradnje groblja 1300 for., a kod crkve 1000 for., i tako bilo bi dosta za dožiti obćinu za jedanaest tisuća forinti, a ne za trinaest tisuća.

Kaštelinci morali bi se svakom suvišnom trošku odlučno suprotiviti, i kod godišnjih izbora ne spavati, ako žele još svoja imanja uzdržati.

Ako, pregledamo obćinski dohodak za ovaj godinu, uviditi ćemo, da nije drugoga osim nameta (adijionala) na porez. Kaštelinci će dakle plaćati: 52% kroz 19 godina i pol — na dug od 13 tisuća forinti. — 25% za obične troškove; a za erarijalne i provincijalne potrebe 53%. — ukupno biti će nameta na izravni porez 130%. Tko plaća 5 for. izravna gora, plaćaće de jedanaest forinti i pedeset novčića. Oprustite ako je malo!

Još iz lanjskog koša.

Nerezine početkom god. 1899.

Duo 29. decembra bijaše držana javna obćinska sjednica — u sjednici naše obćine Osoru sa prvom točkom dnevnoga reda: Prosvedovanje proti ustrojstvu hrvatske gimnazije u Pazinu. Tu točku obrazložio je naš glasoviti jurista i povjesničar — (Božo mi prosti grihe!) — P. Sallata, koji je u spomenutoj sjednici firuirao kao obćinski tajnik; ali to samo za prvu točku dnevnoga reda, jer kasnije zauzme svoje mjesto obćin. tajnik Anelić, koji — dok je jurista govorio ovaj očevoški govor — bijaše u pokrajnoj sobi. — Tom prigodom pokazao naš mladi Salata, da je i zbilja potekao iz rovinjskih vrtova, jer je sipao svega i svašta proti Hrvatom, dakako najvećima proti gimnaziji. — Čemu — govorio je on — podignuti hrvatsku gimnaziju u Pazinu, kad Hrvati i Slovenci ukupno nemaju ni 1/2 (petinu) posjeda u Istri; oni su veoma siromašan i neznan faktor u našoj Istri. — O jadni Salata, vidi se, da to je morala dobro ofuriti i smesti ona božićna bura, te se još nisi od onog udarca razabrao kad tako govoriti! Kako i na koji način može se u jednoj javnoj obćinskoj sjednici takva-šta netemeljita reći; kako li namieti celom jednom narodu takvu uvredu — tako ga poniziti? Zar je koji od Hrvata i Slovenaca došao k tebi, te ti objel izjeo, ili za milost prosio, kad se usudjuješ to utvrditi? ...

Ne znaš — bolan nobio — da što Hrvata što Slovenaca u Istri imade po zadnjoj statistici 185.000, dočim ima uzvoitalijana — ili po domaću — popardivilu jedva 118.000? Koji je dakle od tih u većini? ... Mogu li se Hrvati i Slovenci u Istri smatrati neznanim narodom? — Da — da pravo si kazao, da je kukavan, jer ste ga vi činili takvim; ali on je progledao; skinito je mrenu s očiju; kukavao je bio, — al s Ujke nešto radi — timneće nestati — prosvjeta će mrene s očiju posklulati. ...

Nozovi-talijani, i a Niemci — kojih u Istri nema nego nekoliko tisuća, imadu svoje gimnazije, na što mi šutimo, dočim oni — ako se nama Hrvatima i Slovencima, nakon tolikog kušanja nabacila ta mrvica — podigli su toliki viku i buku kao da im tko nož u sree zarinauti hoće! Mladi jurista, nevrsti li time vlada samo zakone — pa i opet zakone — i to 19. državnog temeljnog zakona, koji ti tebi, kao juristi, mora biti dobro poznat?! No ni pol jada, da je to uradio u takvoj privatnoj skupštini, ali u javnoj obćinskoj sjednici — a kojim pravom? — u kojoj on ne uživa nikakve veće povlastice nego li ju uživa svaki drugi obćinar?!

Iza njegovog govora podigne se «štor papa», a za njim svi obćinski zastupnici, vičući — «veto!»

Naši «popardili» na badnji dan priredili su u Šuljevju kući neku vrst zabave — što li? — pa tom prigodom porazdielje među školsku djecu različnih predmeta i Time su valjda htjeli baciti prašine u oči neukome i prostome juku, postie onog francouzog fanačka, što su si ga priredili prigodom namjesnikova posjeta u školu. Taj je dan učitelj talijanske učione Negri i drug porazdielio neke pobožne knjižice svojim učenicima, na kojim bijaše zapisano: — «dono della Lega nazionale.» Pošto je

ta knjižice — kako čuamo — učitelj dielio učenicima, to bi se usudili upravitvi dvie rieči visokom o. k. zemalj. škol vieđu u Trstu:

Je li poznato tom visok. o. k. zem. škol vieđu, da su djeca talijanske učionice na badnji dan dobila nekatke knjižice od «Legi» razdieljene im od učitelja? Je su li one knjižice bile vidjene od o. k. kotar škol. vieđa? Ako to visoko vieće upita koga za zdravlje — nabi rada — da to kome nauči, medjutim ne treba, da budemo baš vele zabrinuti. Neka se samo učini, kako se je učinilo radi slike kralj. Umberta a za nadpise na pisankah sa kraljevinom Italijom na omotu. Neka se to pusti gg. Zuku i Longu.

Nešto bi se ipak moglo učiniti, da nebi još Hrvati rekli, da su negdje dvoje mjere i dvoji utezi.

Negri poučava u talijan. učioni vjerovanu, pak smo mislili, da će on objeručke — kanopi vjeroučitelj — pustiti svećeniku, a da blagoslovit školsku zgradu, — u kojoj on stanuje. Ali nubi čuda! Kad je kapelan na Ivanj-dan blagoslovio kuće, dodje i do škole — nu ona zatvorena. Služajno desila se u njegova služkinja, ter na upit reče, da je šior neštar rekao, da ako hoće školu — dočieno kuću — blagosloviti latinaki, slobodno, ali hrvatski — ne. No na zahtjev služkinja otvori školu, a kapelan — Bog ga poživio — blagoslovi samo onu sobu, gdje je smještena hrvatska škola.

Gospodine Negri — pitamo mi Vas — zašto vi nieste dopustili, da se blagoslovi ciela školska grada? Zar ste ju vi na svojim ledjima donieli ama ili ju vašim noveom sagradili? Zar nije ono vlastništvo svih nas Nerezinaca? Zar nieste čuo dekrete pred. ordinarijata — u orkvi — koji se pročitao prigodom imenovanja novog kapelana? — Zar po njemu, kad bi kapelana bio blagoslovio latinaki, ne bi bio prekršio naredbu svojih staresina, koje valjda su njemu kažnjutom u duhovnom djelovanju; — da Negri — razumijemo te; od glave riba smrdi! (Doći će i toj glavi crni petak. Op. Ur.)

Gospodine urednice, srdačna vam hvala, što ste nam tiskali u vaš dični list sve naše nevolje, težnje i vapaje za pravdom i pravicom, a mislimo, da će te i odsle. Bog vas poživio i sretna vam bila nova godina! To vam od svega sreća žele vaši vjerni Rapošani.

Pogled po svijetu.

U TRSTU, 25. januara 1899.

Politički položaj u obih polah monarhije postaje sve to zamršenijim. Carevinsko vieće nemože ni za korak napried sa svojimi razpravami, jer to pričešnjemaki obstrukcionisti. Ovoga čedna očekivali smo izviestnih glasova iz Beča o promjeni nesnosnog položaja, ali do danas nezna se još ništa o tomu, da bi se bila vlada odlučila na kakav odlučan korak.

U petak imao je eksekutivni odbor desnice opet sjednicu, u kojoj je ministar pradsjednik razglubao politički položaj. Do zaključka nije došlo. Vlada je zamoljena, da bude kojim načinom prekine postojeći položaj. Ministar pradsjednik nije probio što vlada kani učiniti, već je savjetovao članovom odbora, da se ustrepe dok se razjasni položaj u Ugarskoj. Česke novine javljaju, da je sadašnji predsjednik slavenske narodno-krsće. sveze dr. Bulat izjavio u ime kluba vladi sledede zahtjeve: 1) Klub zahtjeva od vlade jasnu izjavu o njezinom budućem djelovanju. 2) Klub je proti odgodjenju carevinskoga vieća jer narodi, koje klub zastupa, neimaju nade, da bi se uz sadašnji sastav vlade i pomoćju § 14. vršila ravnopravnost i štitiše narodne namjene u pojedinih pokrajinah. 3) Većina neka se po bibrine zato, da dodju u razpravu važni gospodarski predlozi. 4) Kad bi vlada ponovila dogovore sa opozicijom za mir, klub bi ju podupirao, ako se to nebi protivilo njegovom načelnom stanovištu.

Talijanski klub prešao je u očitu opoziciju, pridruživ se obstrukcionistom. Povodom toga prelaza u opo-

ziciju izstupila je iz toga kluba trojica trentinskih zastupnika.

U Ugarskoj reč bi, da će doći do mira između vlade i opozicije, ali ministar pradsjednik morati će odstupati. Njegov odstup postavila je opozicija kano najglavniji uvjet svojih zahtjeva.

U hrvatskom saboru vodi se razprava o zemaljskom proračunu. Opozicija učestvuje veoma živo kod razprave, nu malo imade nade, da bi mogla prodrieti bilo i najnezatnijim predlogom u detaljnoj razpravi, koja će za koji dan započeti.

Crnogorski knez Nikola imao bi za koji dan stiguti u Carigrad u posjete sultanu. Knez će ostati više dana u Carigradu, odakle će krenuti u Sofiju, da uzvrati posjet bugarskomu knezu Ferdinandu.

Iz Makedonije dolaze uznemirujući glasovi. Tamo, da se sakupljaju ustaške čete, koje bi na proljeće digle narod na ustanak, da sbace turski jaram.

Ruske novine pišu sa zadovoljstvom o zdravici, koju je ovih dana izrekao car i kralj Fran Josip kod svečanoga objeda, priredjenog na čast ruskih častnika, koji su došli čestitati Nj. Velič. k njegovoj pedesetgodinjacij vlastništva jedne ruske pukovnije. Ta zdravica glasi: Dižem čašu na čast Nj. Veličanstva ruskoga cara, moga veoma ljubljenoga prijatelja, kano i u zdravlje slavne budućnosti ove hrabre čete.

Pruska vlada tjera još uvijek austrijske podanike sa svoga zemljišta. Ona je uzela na nišam osobito poljsko svećenstvo u Poznaju, koje neće da mirno podnosi poniečenje svojih suplemenika. Mnogi Poljaci ostavili su svojevrijlo Prusku.

Jurina i Franina.

Fr. Ma da su se verro štimali konte, kon- teša i kunjado, kada su ono zakantali neki dan «Nella patria dei orsetti».

Jur. Ter da su im dali celi furinj.

Fr. Kadi su ga zeli?

Jur. Drugi ti, dokle je ta mrvca ulja, teče malo bolje.

Različite viesti.

Danas osam dana neizadje «Naša Sloga», kako je javljeno na čelu lista.

Da odstetimo naše čitatelje pripravili smo bili današnjemu broju priloga koji je morao radi nepredvidjenih zaprieka u tiskarni izostati. Radi toga će buduć broj t. j. dne 9. febr. t. g. imati priloga.

Obustava lista. Današnji broj našega lista neće više dobiti oni naši čitatelji, koji su primili lični poziv na izplatu svoga duga, a toga do danas učinili nisu. Ostali stari dužnici, kojim dodje još današnji broj, neka znadu, da budućega broja već dobiti neće. Proti svim nemarnikom postupati ćemo osim toga i sudbeno.

Ako bi nam koji od tih dužnika poslao svoj dug na vrijeme, primiti će i zaustavljene brojeve naknadno. Uprava »Naše Sloge«.

Za družbu sv. Cirila i Metoda darovali su p. n. gg.: O. Dobrovrić Fran u Padovi 1 for. 44 nvč., Vlah Vjekoslav — Trst 50 nvč. Ivan Grbac, trgovac u Nerezinah sakupio prigodom izbora novog odbora »Hrv. Citaoonica« 5 for. 07 nvč. Tri Strpejdanke, Nina Krbavčić, Marija i Mila Kojin sve u Trstu po 20 nvč., ukupno 60 nvč.

Za »Stratovščinu hrv. ljudi v Istri« darovali su p. n. gg. dr. Dinko Vitezić Krk za oprost od čestitania 2 f. — Grzetić Eduard u Draguču 2 f. — Bodulskogomilariskoplaninsko društvo 1 f. — N. V. Poreč 3 f. Grašić Josip Beram 2 for. — Kristofić M. Koprar 1 f. Matejčić Fran Koprar f. 3. — Mandić dr. Frano Trst for. 2.

Izbor u odbor za pošumljenje istarskoga Krasa. Dne 13. t. mj. obavio se u Buzetu izbor jednoga člana i njegovoga zamjenika u odbor za pošumljenje istarskoga Krasa. Odbornikom ili godinjom bijaše izabran jednoglasno gosp. Mate Sanko v. ić, posjednik u Daub, a njegovim zamjenikom g. Grison Ivan, posjednik u Pasjovasi.

Na jednoga od ove dvojice neka se dakle obrate svi oni naši posjednici, koji imaju posla sa odborom za pošumljenje našega Krasa.

Glavnu skupštinu obdržavati će podružnica sv. Cirila i Metoda u Sovinjacu u nedjelju dne 29. t. mj., nipošto 23. t. mj., kako bijaše u zadnjem broju »Naše Sloge« krivo javljeno.

Župnik u Veprinju i kapelan u Poljanah — lopovi i grabežljivci vuoci!! Nesretni Kristić počeo je opet šarati i kralju svojom nečistom »Pravom«. Taj svoj novi poduhvat opravdava tim, da su bližnji občinski izbori u Kastvu, pak da će nastojati, da ona najstarija hrvatska občina (proglasnom) i u drugom broju nastoji dokazati, kako je treba otvoriti hrvatsku gimnaziju u Kastvu, nipošto u Pazinu, čemu se svatko pametan namjestiti mora.

Nu, njemu nije do hrvatske gimnazije ni u Kastvu ni u Pazinu, već se služi tim pitanjem u svoje nečiste svrhe, kako bi zaime narodne zastupnike gg. dra. La-ginju i prof. Spincića ocrnio i oklevetao pred kastavskim pukom, što su oni kao Kastavci stavili vladi uvjet, da hrvatska gimnazija bude u Pazinu, nipošto u Kastvu, knošto to smušeni istarski Talijani i njihovi plaćeni i neplaćeni sluge predlažu i zagovaraju.

Nu vratimo se k našoj ove vjesti. Kristić kaže negdje u svojem proglasu, da će se čuvati osobnih navala, a kad tama navaluje toli dvojicu i bezarumno bez ikakvog povoda na dvojicu naših ponajvrednijih svećenika t. j. na župnika u Veprinju, veleć. g. Ant. Ellnera i na kapelana u Poljanah, veleć. g. Mih. Barbića. Jednoga i drugoga od tih uzornih svećenika nazivlje nesretni Kristić lopovi i grabežljivci vuoci jednostavno s toga, što se neslažu sa njegovim prijateljem Andreiöchem, i što da je g. župnik Ellner propovijedao proti muljaskim prodikam.

Veprinćani i Poljančici! Je li vam pravo, da desni prijatelj Vašega načelnika nazivlje Vaše velečredne pastire lopovi i grabežljivci vuoci?!

Buduća interpelacija zastupnika Rižica. Glasilo bečkih židova, koje je u tjesnom savezu sa primorskim kršćanima i nekršćanima židovi, javlja, da će talijanski zastupnik iz Istre g. Rizzi interpelirati u carevinskom visoku vladu radi toga, što ministar predsjednik g. prof. Thun neće da primi talijanski prosvjeda proti ustroju hrvatske gimnazije u Pazinu.

Siromašni grofo, a la ti se moraju negdje silno gade tresti!

Nemogu na audienca. Austrijski učitelji — medju tim i naši iz Primorja — htjeli su Njeg. Velič. cesaru i kralju izručiti spomenicu i molbu, da bi on uplivao na vladu za poboljšanje plaća siromašnom učiteljsstvu.

Sada doznajemo iz učiteljskih krugova, da deputacija neće biti primljena u audienca. Tko je tomu kriv?

Muzika podružnica sv. Cirila i Metoda u Rukavcu i ženska podružnica u Mihotčiću priredjuju u nedjelju dne 29. t. mj. u prostorijah hrvatske citaoonica u Mihotčiću skupnu zabavu sa sliedecim razporodni: 1. »Koraćnica družbe sv. Cirila i Metoda«, uglazbio M. Brajše, pjesma mjesevitih zbor. 2. »Šljivarci« od A. Senoec, deklaracije g. dj. M. Kinkela. 3. »Uzore«, uglazbio F. S. Vilhar, pjesma mjesevitih zbor. 4. »Sto žena može?«, vesela igra u 1. od Janka Jurkovića. 5. »Ustaj«, uglazbio F. S. Vilhar, pjesma mjesevitih zbor. 6. Ples. Čisti prihod namijenjen je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru. Darovi i predplate pri-

maju se sa zahvalnošću. Ulaznica za osobu 1 krunu. Početak zabave u 7 sati na večer.

Riedka svečanost u Kastvu. Velečredni župnik-dekan drevnog Kastva; veleč. g. Mišo Laginja, pripravlja jurve više mjeseca jednoga mladića »pravoelazne vjere, koji želi pristupiti katoličkoj vjeru. Taj sv. čin obaviti će g. župnik, ovlašten na to od presv. biskupa, u nedjelju dne 29. t. mj. prije velike sv. mise u 10. sati u jutro. Upozorjemo na tu riedku svečanost pak zastavsko i susjednih župa i kapelanjia.

Javni sastanak pazinskih talijanaša. Pazinski kralji i talijanaši držali su prošloga čedna javni sastanak, da prosvjeduju proti ustroju hrvatske gimnazije u Pazinu. Ti protestanti sakupili su velikom nukom 140—150 osoba, i to djece, služinčadi muške i ženske, ponajviše osoba odvisnih od poznatih kapuriona, od kojih nije nijedan starijom u Pazinu. Taj silni sastanak trajao je cijelih 10 časaka. Po tomu možete suditi koliko mu daju sami talijanaši važnosti. Na sastanku izabrali su i dvojicu odposlanika, koji su imali sudjelovati kod banketa talijanske mladeži u Trstu. Punoćio im se poznati naš odpadnik Mate Perčić po domaću Starić iz Paza, ali ga nisu htjeli. Sa sastanka razišli se mirno i tiho, bez glazbe i pjeva — samo je bilo pijane djec.

„Veliki ples“ priredjuju slovenski trgovciški pomoćnici u Trstu u nedjelju dne 5. februara 1899 u redutnoj dvorani »Politeama Rossetti«. Početak u 9 sati; ulaznica za gospodu 1 for. Kod plesa igraće će vojnički orkestar.

Hrvatska citaoonica u Rovinjskom selu obdržavati će dne 5. februara u 2 sata poslije podne svoju redoviti godišnju glavnu skupštinu sliedecim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika; 2. izvješće tajnika; 3. izvješće blagajnika i 4. izbor novoga odbora i dvojice revizora.

Preporučamo svim članovima, da pohle mnogobrojno na tu skupštinu. mlade hrvatske citaoonica, koja stupa eto u drugu godinu svoga života, i kojoj želimo, da bi dugo i dugo blagotvorno djelovala na korist svojih članova i hrvatstva naše Istre.

Za i proti hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Na uztek talijanske hajke proti hrvatskoj gimnaziji u Pazinu donijela je »Wiener Abendpost« nekoliko podataka, koje donášamo na drugom mjestu, i kojimi se opravdava vladina nakana za ustrojjenje hrv. gimnazije. Mimogredce opažamo, da i ti podatci nisu posve tačni, jer n. pr. broj djaka iz Istre na hrvatskoj gimnaziji u Sušaku nadmašuje stotinu, dočim piše ona, da ih ima samo 40.

Ali ti podatci jesu silno podražili živeće šifutu sa »Liesneg tigna« (»Piccolo«), te se na nje oborio, nu lošim uspjehom. Prije svega traži utožista u sastavljanju statistike, veleć. da je ova po hrvatskih občinskih glavarstvih izkrivljena. Kao primjer navajda občinu Plomin. Zalostno židoveć, zaboravilo je, da občinsko glavarstvo Plomina je u talijanskim rukah i da je ondje načelnikom Mate Tonetti, koji je par dana prije sudjelovao komediji, upričičenoj u občinskih dvorani u Trstu.

Ako je dakle taj pronašao od godine 1880. na 1890. za 1000 manje Talijana a istotoliko više Hrvata, doista nije to učinio za ljubav ovim, nego makar prisilio u čast istini. Mi se nadamo, da do drugih deset godina će bit židoveć još više iznadnjeno i u Plominu i Labinu i drugo. U ovoj posljednjoj obćini naime uvršteno je medju Talijane: u Brgudu 409, u Kremenici 250, u Kunju 435, u Sv. Nedilji 279, u Ripendi 100, u Šumbreru 31, u Vlakovu 542. Neće bit dakle nikakvo čudo, ako za deset godina bude broj Talijana pao za 2000, a istotoliko narasao broj Hrvata. Neki ljudi kao da su stvoreni za to, da varaju sebe i druge. A kako bi pak došli, kad bi htjeli protesti statistiku za puljski, porečki i koparski kotar?

Drugi navod, kojim židoveć hoće, da obori tvrdnje njemačke novine, sastoji u tome, da bi se kod takvog razmatranja imalo suditi Istru (a ne popunitu) i njezine naravske medjaše, naime odbiti uz kvarnerskerate otoke i Liburniju, kao da bi ova bila negdje izvan Istre. Čudnih li geografskih pojmovia imadu ti ljudi?

Nego kad bi se i udovoljilo tim njihovim željam, još bi uvijek ostalo u Istri najmanju 116.000 Hrvata i Slovenaca, dakle još uvijek više nego Talijana, jer bi se i ovim moralo odbiti ovih 4000, koji stanuju na oboeci i u Liburniji, te bi njihov broj spao na 109.000.

Nego, veli židoveć, srednje škole se stvaraju za izobraženije slojove pućanstva. Kad bi to imalo biti mjerljivo i mor obzirui, tada istarski Talijani nebi morali imati u obće nikakve gimnazije, jer su većina njih sa svojimi divljačkim čin i zad-

njem desetljeću pokazali i dokazali, da dakle zasostaju u nabrazi za afričkim Zulufkafi. A takav jedan dokaz daje nam baš i sadnja njihova hajka na hrvatsku gimnaziju. Mi ipak držimo, da znanostnije prvi i drugi nikakvog sloja pućanstva, nego dapače da je to lo otvoreno za svakoga, komu je Bog do zdrav i bistar razum, to dobru volja za naukom.

Ali, navajda konačno židoveć, kako u istarskih dvih gimnazijah imade 401 Talijana, a jedva 57 Slavena. Istina je, nu neka malko zaviri u izvješća sušacke, senjske, zagrebačke, tršćanske, goričke itd. gimnazije, pak mi krivi ako nenadje još preko 150 slavenih djaka iz Istre. Eto, tako stoji stvar. Naši roditelji radje šalju svoju djecu na nauke makar i u odaljenje krajeva i uz veće žrtve nego li u koje-kakve talijanske kovaničnice. Kašnje se pak židoveć-talijanska svojta tuži, da se Istru popunjuje sa emisari iz Hrvatske i Kranjske, a s druge strane nam nepružaju niti tu gimnaziju, koja nju ništa ne stoji.

Što je pak do živa dirnulo židovskog dermana, je konačno i opravdana priznaja njemačkog lista, da je Pazin hrvatski. Ta to je živa istina. Pazin, odkadgod je za seobe naroda bio odkinut od Rima, nije nikad više bio djelom kojeg talijanskog kraljevstva ili države. Ako su se pak tećujem vremena doselile unj 2—3 talijanske obitelji, da si zaluzio kruha, kojeg njim gladna Italija nije mogla dati, to još ne može mienjati lice ovom čisto hrvatskom kraju, knošto ni ono par izrodjenih obitelji, makar se stopt sa svojom muzikom i ženekom djecom, te služinčadi sastajali i opijali u Camusovoj kremi.

Službeni list o hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Dne 19. t. mj. donijela je »Wiener Abendpost« (prilog službenog lista) bećke vlade na čelu lista činnak o hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, koj je razdraženo jurve živeć naših Talijana još više razdražio, a koj glasi u hrvat. prevodu ovako: »U nas je već davni običaj, da se gotovo ni jedno upravno pitanje ne prosudjuje i ne pretresa sa stanovišta shodnosti, već isključivo prema narodnom mišljenju. Tako se fisionarija administracije nasilno mienja i izopnejuje. Gdje imadu da odlučje činjenje. brojevi i razlozi, žiri se zaglušna buka narodne fraze. Tipično je za ovaj pojav, koji državnoj upravi u Austriji korak po korak priredjuje silne poteškoće, kako se pitalje o ustroju hrvatske gimnazije u Pazinu prosudjuje u pućanstvu, koji se ono najviše trice. Talijanska štampa s ove i a one strane graničje predstavlja ustrojstvo ove škole kao zlobni atentat na talijansko pućanstvo u Istri, a isto se mienje žiri i izriče u bućnih pućkih skupštinah. Realni odnosaji pako, koji su državnu upravu sklonuli na to, predjuduju se mudro s one strane, gdje ih dobro poznaju, jer su činjenje takove, da podpuno oburnaju podignute tužbe.

Pućanstvo Istre izkazuje se po narodnosti ovako: 140.000 Hrvata, 44.000 Slovenaca, 118.000 Talijana. Za Talijane obstoji viša gimnazija u Kopru, u obćiji i viša njemačka gimnazija u Puli. Slavenstva većina zemlje ne posjeduje pako niti jedne srednje škol. Pod timi okolnostmi ne može se nikako poriciati potreba jedne slavenstva gimnazije u Istri. Može se samo kolehati glede mjesta, u kojem da se podigne takav učevni zavod. Za Pazin govore težki i odlučni razlozi. Politički kotar pazinski imade 41.000 stanovnika, od kojih su 34.000 Slavena, a 7000 Talijana. U samom gradu Pazinu žiri skoro dvie trećine Slavena (1900 Slavena, 1100 Talijana), a to se razumjerje ukazuje i kod sastava občinskog zastupstva.»

Uzme li se još u obzir narodnostno razmjerje u obćini s područnim joj mjestima, to se ukazuje na 13.300 Slavena samo 1500 Talijana.

Od nove se gimnazije može očekivati, ne samo, da će blagobitno razteretiti sada prepunjenu gimnaziju tršćansku i puljsku, već i drugi znameniti uspjeh. Gimnaziji u Pazinu bez sumnje će pristupiti i ono 40 djaka, koji sadu uče u hrvatskoj gimnaziji u Sušaku. (Nu Sušaku imade oko 120 djaka iz Istre. Op. Ur.) dakle ne na austrijskom teritoriju. Ovi su inače prisiljeni, da ili svoje nauke u Hrvatske nastave ili za koje nostrikaociju svojih svjedochba zrelosti, pri čem valja pripomneti, da se njihove semestralne svjedochbe ne nostrificiraju.

Za izbor Pazina kao sjedišta hrvatske gimnazije mogu se medjutim navesti i drugi povoljni lokalni razlozi: Spretn centralni položaj na željeznoj Divača-Pula, obstanak jakie hrvatske pućke škole, povoljni podnebi i zdravstveni odnosaji, dovoljni po-

stojeći stanovi iz dobe, kad je u Pazinu obćijela gimnazija, i napokon sgrada, koja odgovara svim potrebam.

Protivnička agitacija izdala je lozinku, da se nova škola smjesti u Kastav. Pogled samo na zemljovid dovoljan je, da po zaslugi označi ovaj savjet. Kastav leži u najjućnijem kutu Istre, posve na medji, udaljen od željeznice.

To je malo mjesto, u kome ne ima stanova ni za djake ni za profesore i škole. U Kastvu ni ne osjeđaju potrebu srednje škole, jer im je Rieka sa Sušakom blizu.

Tako se dakle ukazuje objektivnom motrićom snovano ustrojstvo hrv. gimnazije u Pazinu kao stvarno opravdani i dobro promišljeni upravni čin, kojemu ni s daleka nije svrha, da budi kojoj narodnosti pogoduje ili ju oštećuje.

Obćinski izbori u Tinjauu obavili se dne 23. i 24. t. mj. bez vike i buke. U svu tri dña izabranu su hrvatski predložnici jednoglasno. Svaka čast sviestnim nam obćinom na Tinjančini i njihovim čitnim prvakom!

»Hrvatska citaoonica u Kastvu« priredjuje u sriedu dne 1. febr. o. g. u prostorijah »Narodnog Doma« u Kastvu zabavu sa sliedecim programom: 1. Pjevanje: »Domovica«, uglasbio dr. B. Ipavec. 2. Igrokaz: »Zažarani ormar«, napisao Miler. Veselo-igra u 1 činu. 3. Pjevanje: »Zrinski-Frankopanka«, uglasbio Iv. pl. Zajc. 4. Tombola. 5. Plea. Početak točno u 7½ sati na večer. Ulaznica za gospodu 2 kruna a za obćitel 3 kruna. Dobrovoljni se prinosi primaju sa zahvalnošću. — Čisti prihod namienjen je u dobrotvorne svrke. Drugu zabavu priredjuje isti odbor na pustnu nedjelju, dne 12. februara o. g., za koju vriedi i ovaj poziv.

Tajna škola. Ovdášnjog »Edinosti« pišu iz Bućišine, da drži neki Anton Delbeč tajnu školu u Šterni, i to samo u talijanskom jeziku, premda se je ministarstvo izreklo, da ima biti u Šterni dvojezična t. j. hrvatsko-talijanska škola. Taj nepozvani učitelj da je neki populi djak. Škola da traje po oči do 9 sati. Ovo javljamo e. k. zemaljskomu školskom viedju, jer bi reć, da je kot. škol. nadzornik kanonik Pesana tiep i gluh kad se radi o ovakovih nezakonitostih u »talijansko« školu. Očekujemo pobližih viedstvi, koje će od tamošnjih prijatelja...

U jednoj te istoj tiskari ... u tiskaju se u jednoj te istoj tiskarici dvojezični protivnici: stari naš znanac »Amice«, hrvatsko-socijalni »Avenice«, crveni »Lavoratore«, te progresov »Lavoratore di Trieste«. U to društvo spadao bi još samo židovski »Piccolo«, pak bi društvo podpuno bilo. Ista slova, upravo razložena iz otrovnoga članka, u kojem je rigao »Lavoratore« svoj gujev proti vjeri, upotrebljuju za članak »Amice«, u kojem zagovarja prava krkve i vjere. Gdje je još moguće što takva?!

»P. L.«

Iz Kaufanare pišu nam 22. t. mj.: Citamo u talijanskim listovih, da su bili zastupani u Trstu svi župani, a medju timi da je zastupao našu obćinu »konsiljer« Zaneto Basilico. O njemu znamo baš predobro što je, odkada je i kako radi na dobrobit puka, nu pustimo to. Mi se pitamo samo, tko je pooblašio toga Zaneta, da ide protestirat u Trst u ime obćine kaufanarske, koja je izvan dva, tri bote-gara, posve hrvatska. Oj župane Okret, ako si ti kriv tomu, oprestila ti majka Hrvatca i tvoj hrvatski klubuk na tvojoj do suda poštemoj glavi, nu čuvaj se, jer smo još ovdje, te pazi, da se i tebi ne vrzne občinsku poltrona. Da je bio i do sada hrvatski gimnazij u Pazinu, nebi bilo treba, da naša djeca pohađaju talijanski gimnazij u slavnom Kopru, gdje zaboravljaju, neudeć se, svoj materinski jezik. Živio naš načelnik, koji šalje na takove skupštinie najveće narodne protivnike.

Baš Kaufanarac.

»Stršen« zove se novi humoristički i satirni list, koji je novom godinom počeo izlaziti u nakladi tiskare Mirka Supeka u Zagrebu. Prvi broj je ljepo uređen, pa bi želili, da se i medju našimi predplatnici nadje ljudi, koji će se na njegov predplatiti za godišnju cijenu od samo 4 for.

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za »N. Sl.« p. n. gg.: B. P. Lošinj f. 5, H. S. Zhandaj f. 1, Hrv. Škol Komitai f. 6, F. F. Sacco f. 5, M. I. Varadžin f. 5, P. dr. J. Zagreb f. 5, Citaoonica Delnice f. 1,25, Citaoonica Petrinja f. 1,25, P. I. Varadžin f. 2,50, Citaoonica Osijek gornji grad 1,25. Hrv. rad. obć. društvo Postire for. 2, S. A. Rieka f. 20, »Dvorana« Varadžin 1,50, V. J. Zagreb f. 5, M. J. Mejna f. 2, Citaoonica Senj 1,25, Z. P. Unije f. 5, Citaoonica Celje f. 2,50, Prva hrv. školnaja Zagreb f. 5, Trg. obć. komora Zagreb f. 5, Citaoonica Jaska f. 2,50, Citaoonica Tolma f. 2,50, K. S. Kv. Lošinj f. 3, M. F. J. Baška f. 3, R. M. Ustrinc f. 2, Fr. I. dr. Poreč f. 2,50, B. A. Vo-

1) Wiener Zeitung.
2) Zastupstvo mjestne obćine Pazin jest čisto hrvatsko. Op. Ured. »N. Sl.«

Iosko f. 2. Čitaonica Brilih-Vinodol f. 5, Š. M. Tinjan f. 5, Glav. občina Kastav f. 10, B. I. Veprinac f. 16, G. E. Draguč f. 5, Z. A. Rovinj f. 5, B. J. Koper f. 2, A. J. Cres f. 2, J. V. Lošinj f. 6, F. I. Lošinj f. 6, Čitaonica Škrlevo f. 2, V. A. Rieka f. 5, K. M. Tinjan f. 2, I. A. Pula f. 1, R. E. Rovinj f. 5, S. J. Trst f. 5, L. L. Poreč f. 5, B. J. Betina f. 5, Čitaonica Koper f. 2, F. B. Opatija f. 5, M. A. Kormona f. 5, S. B. Lubbenice f. 12, D. F. Padova f. 3, S. V. V. Trst f. 2, B. I. Lanšče f. 2, R. V. Trst for. 2, P. S. Metković f. 2, L. F. Malinska f. 2, P. podkup. Sarajevo 2, J. A. Zadar f. 5, G. P. Solin f. 2. "Napredak" Novaja f. 2. (Služi.)

Listnica uredništva.

Gosp. M. S. u D. Onaj novac izvolite poslati blagajniku naše družbe u Voloskom. Ordje svi zdravi. Prijateljski odzdrav!
Gosp. F. V. One zahvale nismo primili. Zivili!

Izkaz

prinos za ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca prosinca god. 1898.

Gosp. Fran Anaković, župnik u Privlaci svoj mj. prinos	f. 1.-
Gosp. Josip Mandić — Pazin sabranih na proslavi krštenja Milovana Viđočića u Boljunu	4.-
Gosp. D. Spinčić, blagajnik podružnice mužke u Rukavcu	12.70
Gospod Josip Grašić, župnik u Bernu kao jubilarni dar	5.-
Gosp. Ivan Mahulja, učitelj u Dobrinju sakupljenih dne 2. dec. prigodom večere u Čitaonici za prodanih nekoliko cigara po gd. M. Baša	3.50
Gosp. Petar Štj. Jakovljević sakupljenih u gostioni Josipa Kinkela u Perunićih na Mikaljinu prigodom zdravice istarskim Hrvatima, izrečene po gosp. Jakovljeviću inicijalom gosp. Karla Jurčića	4.50
Podružnica u Sv. Martinu kod Buzeta sabranih pri večeri na 2. dec. prigodom proslave 50-godišnjeg vladanja Nj. Veličanstva	7.61
Obščina Dubušćin podarje zaključkom jednoglasnim u svojoj obščinskoj sjednici od 30. nov. među ostalima — za proslavu 50-godišnjeg vladanja i jubileja Nj. Veličanstva	10.-
Gosp. Josip Grašić, župnik u Bernu sabranih na dan sv. Martina	18.-
Podružnica u Štrpedu sabranih:	
a) na pivu Josipa Flega i Marije Klarić u Štrpedu	7.30
b) prigodom cesaroveg jubileja u Štrpedu	3.03
c) istom prigodom u Buzetu	5.75
d) Dr. M. Trinajstić od uzrika jedne fotografije	5.-
Gosp. M. Facher, kateketa u Bakru sabranih	7.28
U Škrabici voloske Čitaonice sabrano	3.50
Gosp. Zorko Klišta, kapelan u Hrušici na ime tarpljenja	1.36
Patni na izletu dne 18. dec. u gostioni Bačić u Tuštanih	4.64
Budislav — Fuškulin kod Poreča svoj godišnji dar	10.-
Gdična Ivka Šepić, tajnica ženske podružnice u Kistvu sabranih prigodom 50-godišnjeg vladanja našega cesara i kralja	6.34
Gosp. Dr. Otakar Rybar, odvjetnik u Trstu na ime uprave „Naše Sloge“	58.40
Gosp. Čedomil Korbar u Sv. Mariji podarenih: Anton Bričić, Pan Pave spada po 50 novč. u on isti f. 1, ukupno	2.-
Gosp. Josip Stanger, pravnik u Griču sabranih:	
a) prigodom proslave promaknuća na čast doktora sveukup. medicine gosp. Vlaha Poljanca među članovi društva „Hrvatska“ dne 17. dec.	5.12
b) u anekdotu al veselom društvancu Hrvata iz Slavonije, Dalmacije i Istre, kao preostatak od brojčavke, ukupno	7.70
Gosp. prof. Spinčić kao opjost od desetinjana mjenom godine	10.-
Posujljaica u Voloskom zaključkom glavne skupštine u gostioni votrani dar	17.50
Gosp. Frau Brčić, pravnik sabranih dne 27. dec. na imendan gosp. Ivana Grgurine u Gornjem Rukavcu	4.74
Gosp. Dr. Otakar Rybar, odvjetnik u Trstu na ime uprave „Naše Sloge“ sabranih u decembru	19.65
te na podpunu izplatu duga „Naše Sloge“ napram družbi od prije	193.65
(Dalje slijedi.)	

Franji Pavačiću,
likaru

Rieka.

Kad su potpisani na skupštini učiteljska hrvatskih škola kotara lošinskog, koju je bilo u Puntu dne 24. listopada t. g. primili častan nagod, da adresu izradjenu na Njegovu Veličanstvo prigodom presretnog jubileja zaodjenu u dostojno ruho, odmah pumislise na Vas, volećijem gospodine kao domaćeg slikara. I Vi se njihovoj snjernoj molbi velikodušno odazvaste izradiv istu tako umjetnički, da je zbilja mogla dostojno pristupiti pred presvjetlo cesarovo lice. Time ste čitavo hrvatsko učiteljstvo ovog kotara na osobiti način zadužili i dok će Vam ono ostati na vieke zbog toga harno, ovim Vam se putem po potpisanih najljepše zahvaljuje,

tim više, što biste želali za svoj trud nikakve odštete.

Želco, da svojim slikarskim kistom proslavite i sebe i narod, iz koga ste nikli; potpisani kliču Vam prigodom nove godine: Na mnogaja!

Odbor za proslavu jubileja hrvatskog učiteljstva kotara lošinskog u Puntu zadnji dan godine 1898.
A. Brozović, I. Mahulja,
A. Fučić.

Poziv!

Gospoda članovi „Kotarske gospodarske Zadruga“ Opatija, pozivlju se k redovitog godišnjeg skupštini, koja će se obdržavati u Berseču dne 29. janara t. g. u 8½ sati prije podne

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine.
3. Izvješće tajnika.
4. Obračun za godinu 1898.
5. Proračun za godinu 1899.
6. Zaključak glede nabave vrta razsadnika.
7. Možebitni predlozi.

„Kotarska Gospodarska Zadruga“
Opatija, 10. janara 1899.

V. Tomićić
predsjednik.

Kod moje tvrdke

Schivitz & Comp. u Trstu
imade

strojeva svake vrsti i potreboća k istim. Sisaljka i štraljka svake vrsti. Čieih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i broncenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje »Emeri« i štraljke protiv peronospori iz svoje radionice i tuđjih. Jamči za dobroću svih izradnja. Ciene nizke.
Veliko skladište u ulici Zonta broj 5.
M. Živic, inžinir.
Izradnjem također merte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

Zahvalnice!!

Stožani gospodine!
Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lijek proti kašlju i probolih poslali. Potrošio sam jednu bocu trputčevoga soka, pa mi je kašalj i probol skoro prestala. Pošljite mi odmah još 3 boce Vašega izvrsnoga trputčevoga soka a uz to 12 omota čajni proti kašlju. Sa veleštovanjem
U Divači, 19. listopada 1897.
Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.
Trpučev sok. (Spitzweigerich-Saft), koji tako izvrsno djeluje proti kašlju, probolih, promoklosti, težkom disanju pa i za stare bolest, dobiva se uvijek svjež u ljekarni k Zrinjskomu, 11. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.
Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo ovaj trpučev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boei sliku *Nikole Šubića Zrinskoga*, bana hrvatskoga.
Cienu boei trputčevog soka sa točnim napukom 75 novčića.
Uz trpučev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.
Cienu jednog omota corakog čnja proti kašlju za točnim napukom 35 nč. Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priraćuna.
Ljekarna k Zrinjskomu
H BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Blag. gospodini

G. Piccoli,
Ljekar „Dri Angeli“,
dvorski dobavljač Nj.
svetosti pape
LAVA XIII,
u Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na dolnj. Štaj. 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!
Pošto smo se već više puta osvjedočili, da je to Vaša tinktura za želudac, kojom se je služila već svja moja kuća sa najboljim uspjehom, doista najbolje sredstvo proti želudacnim i mnogim drugim bolestim, zahvaljujem Vam i gošpodinu, koji me je na to izvrsnu tinkturu upozorio.
To potvrđujem time, da Vam izrečen moju iskrenu zahvalu u ime čitave moje obitelji, te Vas uljudno molim, da mi pošaljete opet jednu škatlu tinkture za želudac sa 12 stakleničica i jedan lončić Glicerina Crême.
Sa poštovanjem
Tomaž Dobek.
Pošaljite mi pošt. pouzetej 12 staklenica Vaše želudacne tinkture. Naš g. župnik Belec preporuča ju svakomu upravu toplo, te skoro svaki, koji ju rabi, o njoj se jako pohvalno izražuje.
Sa poštovanjem
Ivan Vidar
kol' sv. Martina, p. Sv. Nedelja
Labin (Albona) Istria.

Pošaljite mi pošt. pouzetej 24 staklenice izvrsnoga „želudacna esence“, koja se rabi najboljim uspjehom
Josip Černak, župnik,
Vuhred — Štajerska.

THE GRESHAM
Englesko osjeguravajuće društvo na životu Londonu
Aktiva društva do 31. decembra 1897 Kruna 159.997,579.—
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 „ 28.823,375.—
Izplaćeno na osjeguranja i interesa od postanka družt. (1848), „ 343.860,067.—
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnicu od „ 67.331,351.91
Prospekti, cijenioci i u obće sve druge informacije šalju se badavu, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.
Glavno zastupstvo u Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.
(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

Cijenjeni gospodine ljekarniče!
Prije kratkoga vremena naručio sam od Vas jednu bocu pojačanih švedskih kapljica; ove su meni i mojim znaucem tako dobro djelovale, da Vam se moram tako dobro zahvaliti. Izvolite mi za moje znauce još tri boce po 80 nč poštarskim pouzećem poslati.
Moadru, dne 26. svibnja 1898.
Sa Stožanjem
VID ZANIČ.
Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrsno proti svim želudacnim bolim, popravljaju probavu, čiste krv, jačaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i cijeva, a dobije se dobar apetit.
Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imaju na boei sliku *Nikole Šubića Zrinskoga*, bana hrvatskoga.
Cienu jedne boce pojačanih švedskih kapljica za točnim napukom 80 novč.
Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzeće.
Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priraćuna.
Ljekarna k Zrinjskomu
H BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.
Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!
Moja žena ležala je tri mjesaca od trganja i kostoboli. Cij je počela opotriebjavati Vaše „mazilo proti kostoboli“ ustala je već za tri dana, pa danas hvata Bogu hoda. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem
U Strucu kod Stubice 12. travnja 1898.
sluga pokoreni
BARTOL LISIČKI.
Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar lijek proti trganju i kulanju u kostima, reumatizmu, bolima u križicah, proti preladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmucene žile, te kriepi starea, koji pate na slabosti nogu.
Svaku bosu mora biti proviđjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Šubića Zrinskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boei nosi.
Cienu jedne boce mazila proti kostoboli sa točnim napukom 75 novčića.
Svaki dan se uz poštarsko pouzeće ruzašlje.
Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novč. priraćuna.
Ljekarna k Zrinjskomu
H BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

G. LIKAR
u Gorici, Sjemeniška ulica 10
trgovac sa pisarničkim i školskim predmeti te svakovrstne papirnat robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

PRODAJA
dalmatinskog vina
na malo i veliko.
(vlastitog proizvoda iz Jesenica kod Omišal
Filipa Ivaniševića
U Trstu, Via Garintia br. 22.
Phönix-Pomade

Na izložbi za njezovanje zdravlja i holecinika u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mianju licenitka i priznata sa hiljadami zahvalnicu.

Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo, da gospodjim i gospodi izruste podpuna i bujna kosa i da zaprieci odmah opadapanja kose i tvorenje prhuta; ona pospešuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za neštostnu. Lončić 80 novč., poštom ili pouzetej 100 novč.
K. Hoppe,
Beč 1. Wipplingergasse 12.